

Список використаної літератури:

1. Прохорова, В., Божанова, О., & Дуднева, Ю. Конвергентно-когнітивні основи інноваційного розвитку промислових підприємств. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2021. 10(20). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/363>.

2. Дем'яненко Т. І. Інноваційний розвиток в умовах економічної глобалізації. Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи : Міжнар. наук. конф., м. Харків, 3-4 листоп. 2022 р. 2022. С. 304.

Суботін Ю.Д.,
аспіранти кафедри менеджменту та інноваційного провайдингу,
ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ

Шевченко А.О.,
аспірант кафедри менеджменту та інноваційного провайдингу,
ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ

Польова Н.М., к.е.н., доцент,
ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ

СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ

Забезпечення конкурентних переваг – це багатоаспектне поняття, яке в умовах сучасного життя виходить далеко за межі економіки, зачіпаючи соціальні, філософські, психологічні аспекти. Воно може бути віднесено не тільки до підприємств або продукції, але і до регіону, людини або ідеї. Забезпечення конкурентних переваг, як всеосяжний показник успішності вивчається з різних сторін, пропонуючи підходи до його оцінки, управління та розвитку. Тим часом, питання підвищення забезпечення конкурентних переваг не втрачає своєї актуальності, змусив шукати нові інструменти, чинники, алгоритми, якщо не гарантують результат, то максимально до нього наближають.

Дослідження чинників впливу та формування забезпечення конкурентних переваг підприємств набуває більшої актуальності на нинішньому етапі

розвитку національної економіки країни. Конкуренція примушує підприємства всіх форм власності відстежувати зміни вартості матеріальних ресурсів, попиту та пропозиції, зменшувати витрати на виробництво, покращувати якість своєї продукції та послуг, що реалізуються на ринку.

Варто відзначити, що існує велика кількість визначень поняття «чинники конкурентних переваг підприємств» і класифікація цих чинників за різними ознаками. Під чинником забезпечення конкурентних переваг підприємств розуміють діючу силу, обставини, умови, вплив яких може призвести до змін особливостей, конкурентних переваг підприємств та можливостей їх використання в боротьбі за найбільш вигідні умови реалізації і збуту продукції.

Класифікація чинників забезпечення конкурентних переваг підприємства в різних авторів дуже неоднорідна. При цьому можна визначити, що за походженням дослідники поділяють чинники забезпечення конкурентних переваг підприємств на внутрішні та зовнішні. Внутрішні чинники – чинники, які за своїм походженням відносяться до самих підприємств, тобто вони управляються підприємствами, їх зміна можлива за рахунок ресурсів підприємств. До внутрішніх чинників, що впливають на забезпечення конкурентних переваг підприємств, слід віднести наявність якісних ресурсів всіх видів, місце розташування підприємств, рівень менеджменту, тощо. Зовнішні чинники – це сили, явища, обставини, що впливають на забезпечення конкурентних переваг окремого підприємства ззовні. Підприємство не завжди може на них впливати та керувати ними. До цих чинників слід відносити дії уряду, чинники попиту, активність конкурентів тощо. [1, С. 233].

З точки зору Шинкаренко В.Г., який у своїх наукових працях пропонує класифікувати чинники забезпечення конкурентних переваг підприємств не тільки на внутрішні і зовнішні, а додати ще й третю категорію – комплексні чинники [2, С. 45]. Зовнішні чинники він розділяє на:

- чинники прямого впливу;
- чинники непрямого впливу.

До чинників прямої дії автор відносить:

1. постачальники;
2. споживачі;
3. конкуренти.

До чинників непрямого впливу – міжнародні, політичні чинники, вплив рішень уряду, екологічні. Щодо чинників прямої дії, то слід зазначити, що саме постачальники забезпечують виробничі потужності підприємств необхідною сировиною та іншими ресурсами. При цьому такі дії конкурентів, як підвищення цін на сировину, несвоєчасність і недотримання умов поставки, безпосередньо знижують ефективність, і, як наслідок, забезпечення конкурентних переваг підприємств.

До чинників комплексної дії Халімов Т.М. відносить такі чинники, як науково-технічні, соціальні, та інфраструктурні. Щодо науково-технічних чинників, то можна визначити, що в результаті проведення науково-технічного відкриття (непрямий вплив) за умов його здійснення (прямий вплив), підприємства зможуть скоротити витрати на виробництво продукції. [3, С.118].

Отже, в кінцевому підсумку, рівень забезпечення конкурентних переваг знаходить відображення в інтегрованому показнику вартості підприємств. А саме по динаміці цього показника керівники компаній можуть зробити комплексний висновок про правильність прийняття управлінських рішень і ефективність управління бізнесом. Такий висновок напрошується виходячи з того, що забезпечення конкурентних переваг підприємств – це багатоаспектне поняття, що формується комплексом чинників, які повинні не тільки відображати поточний стан, а й прогнозувати стан підприємств в майбутньому для досягнення стратегічних завдань, повернення вкладених коштів та підвищення ринкової вартості компаній.

Список використаної літератури:

1. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія; за заг. ред. О.Г. Янковського. *Одеса: Атлант*, 2013. С. 233.
2. Яременко Т.П. Вплив економічних чинників на конкурентоспроможність підприємства. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2013. Вип.181(6). С. 45-53
3. Халімов Т.М. Стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип.10 (2). С. 117-120.

*Топоркова О. А., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та психології,
Український держаний університет науки і технологій, м. Дніпро*

*Ільїн О. Д.,
аспірант,
Український держаний університет науки і технологій, м. Дніпро*

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зовнішньоекономічна діяльність є складним сектором бізнесу з точки зору як оформлення договірних відносин, так і різноманітних ризиків і викликів, що притаманні міжнародній співпраці. В сучасних дослідженнях авторами наводиться детальна класифікація ризиків у ЗЕД. Цікавою є думка, що усі ризики ЗЕД так чи інакше є економічними, оскільки безпосередньо впливають на показники та результати діяльності компаній.

Оформлення відносин між контрагентами починається з укладання зовнішньоекономічного договору. При цьому суб'єкти ЗЕД одразу стикаються з певними складнощами, оскільки вітчизняне Положення про форму зовнішньоекономічних контрактів втратило чинність. Суб'єкти ЗЕД мають певну свободу: що саме прописати в договорі, і це зумовлює відповідні ризики. Науковці